

Lärarhandledning för högstadiet – krigstider

Under andra världskriget hade Sverige turen att stå utanför kriget när alla grannländerna runt oss drogs in på olika sätt. Trots att vi inte drabbades av kriget kom Sverige att påverkas av det som skedde i Europa. I de handlingar som presenteras här finns olika exempel på hur vårt vardagsliv påverkades.

Vår närhet till grannländerna innebar också att vissa typer av information hamnade här även om de inte var avsedda för oss svenskar.

I en av nedanstående uppgifter finns möjligheter att anknyta till vår tids migration och att göra jämförelser med de finska flyktingbarn som kom till Sverige.

Kursmål som är relevanta för materialet

Skolans övergripande uppdrag

Ett *internationellt perspektiv* är viktigt för att kunna se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang och för att skapa internationell solidaritet samt förbereda för ett samhälle med täta kontakter över kultur- och nationsgränser. Det internationella perspektivet innebär också att utveckla förståelse för den kulturella mångfalden inom landet.

Historia

Vad historiska källor kan berätta om människors och gruppers strävan att påverka och förbättra sina egna och andras levnadsvillkor.

Migration inom och mellan länder.

Hur historiska källor och berättelser om en familjs eller släkts historia speglar övergripande förändringar i människors levnadsvillkor.

Samhällskunskap

Immigration till Sverige förr och nu. Integration och segregation i samhället.

Svenska

Hur man sovrar i en stor informationsmängd och prövar källors tillförlitlighet med ett källkritiskt förhållningssätt.

Arbetsuppgifter – förslag 1

1. Ta reda på mer om "tidningen" Neptun med hjälp av följande frågor: Vilka språk är texterna skrivna på i tidningen? Vad är det man vill säga med det som skrivs i tidningen? Vem är det som är den tänkta mottagaren?

2. Ta reda på mer om den lilla "tidningen" med rubriken *Gode råd for lagring av potäter*. (tidningen är ca 10x9 cm stor) Vad innehåller den lilla tidningen? På vilket språk är den skriven? Vem har man tänkt ska läsa den? Vem har skrivit den?

Arbetsuppgift – förslag 2

1. Läs de handlingar som kommer ur kriminalkommissarie Hallgrens personarkiv med rubrikerna: *Som fallna från skyn*, *Fingeravtryck* och *Metallarbetarens cirkulär 27 från 1945*.

Här kommer förslag på några frågor att jobba med:

- *Metallarbetarens cirkulär 27 från 1945* och *Fingeravtryck*. Vad är en Quisling och var kommer begreppet ifrån?
- *Som fallna från skyn*. Året är 1943 – **amerikanska** bombare har gått till attack mot **tyskt** militärt flygfält nära **Oslo** och har inte haft bensin nog för återfärden till **England** utan har landat i **Örebro** – Hur hänger det ihop?

Arbetsuppgift – förslag 3

1. Läs artikeln *Hur vi tog emot de finska barnen på Anglais*. Artikeln är hämtad ur tidningen Lotta Svärd no 3-4, 1943.
 - a. Artikeln beskriver hur kvinnors var delaktiga i beredskapsarbetet under krigstiden. Lär dig mer om vad Lottorna gjorde under krigsåren och besök Svenska Lottakårens hemsida och se vad de gör idag.
 - b. Idag kommer det barn till Sverige som ensamkommande flyktingbarn. Gå in på migrationsverkets hemsida och läs mer i den pdf som beskriver läget mellan 2004 och 2013: *Aktuellt om ensamkommande barn och ungdomar*. Jämför dagens situation med den som beskrivs i artikeln från 1943. Vad skiljer dagens situation från den tidens? Hur många barn kom det då och hur många kommer det nu? Hur tas barnen emot? Hur blev det för de finska barnen som kom då och hur blir det nu? Hur beskrivs mottagande då och nu? Som hjältedåd eller problem?

Migrationsverket om ensamkommande barn.

<http://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar.html>

Tips. Lottorna lever. <http://www.popularhistoria.se/artiklar/lottorna-lever/>